

Pārresoru koordinācijas
centrs

Starpnozaru sadarbības un atbalsta sistēmas pilnveide bērnu attīstībai

Informatīvi - izglītojošais seminārs
SOCIĀLĀ DARBA SPECIALIZĀCIJA PAŠVALDĪBAS
SOCIĀLAJĀ DIENESTĀ

02.10.2019

Pārresoru koordinācijas
centrs

MĒRĶAUDITORIJA

STATISTIKA

PĒTĪJUMI
LATVIJĀ

EPIDEMIOLO-
GISKIE
PĒTĪJUMI
EIROPĀ

- **Topošie vecāki, ģimenes, bērni, pedagogi, speciālisti**
- ~ 359 tūkst bērnu, no kuriem:
- Psihiatra uzskaitē esošie nepilngadīgie – 10 697
- Unikālo nepilngadīgo skaits, kuri apmeklējuši psihiatru pēdējā gada laikā – 9 000
- Bērni, kuri ilgstoši kavē skolu – 1 600
- Reģistrēto pacientu ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem īpatsvars – 5,1%
- Jauniešu īpatsvars ar simptomiem un sūdzībām par depresiju – 4%
- Pusaudži ar datoratkarības veidošanās risku – 30% (Holšteina tests)
- Jauniešu īpatsvars ar iespējamu alkohola atkarību – 6% (CIDI tests)
- **16-18% bērnu līdz 6 g.v. novēroti psihiskās veselības traucējumi**

Pārresoru koordinācijas
centrs

SAGAI DĀMĀ IETEKME

**Katrs profilaksē ieguldītais euro nākotnē valstij
ietaupa izdevumus 14,04 euro apmērā**

ĪSTERMIŅĀ

ILGTERMIŅĀ

- Mazinās nepilngadīgo skaits ar mācīšanās traucējumiem
- Uzlabojas bērnu sasniegumi skolā
- Uzlabojas bērnu fiziskā veselība un dzīves kvalitāte
- Mazinās sociālā atstumtība
- Novērsti vardarbības riski

- Mazinās jauniešu skaits ar antisociālu uzvedību
- Mazinās iedzīvotāju skaits ar psihiskām saslimšanām
- Mazinās slogs un izdevumi veselības aprūpes sektorā
- Mazinās priekšlaicīgas invaliditātes un darbspēju zaudējuma riski
- Mazinās slogs un izdevumi sociālā jomā
- Stiprinās cilvēka drošumspēja un individuālie resursi

Uzlabojas priekšnoteikumi
ekonomikas attīstībai un konkurētspējai

Pārresoru koordinācijas
centrs

PEDAGOĢISKI PSIHOLOĢISKAIS ATBALSTA DIENESTS

- Pedagoģiski medicīnisko komisiju tīkla reforma, likvidējot komisijas pašvaldībās un paplašinot valsts komisijas darbu Dienestā – VISC funkcijas (2020.gads)

- **10 centri** valstī – Rīgā un reģionos
- Katrā centrā **14 speciālisti**
- speciālistu komandas **mobilitāte**

**Vienota
iestāde
izglītības,
sociālās un
tieslietu
politikas
jomās:**

- Sociālo pakalpojumu pieejamība bērniem ar saskarsmes grūtībām, uzvedības traucējumiem un vardarbību ģimenē, ņemot vērā VBTAI aprobēto pieredzi ESF projektā – VBTAI KN ieviešana Dienestā (2021.g.marts)
- Dienesta darbības principi:

Novērtēšana

Intervence

Uzraudzība

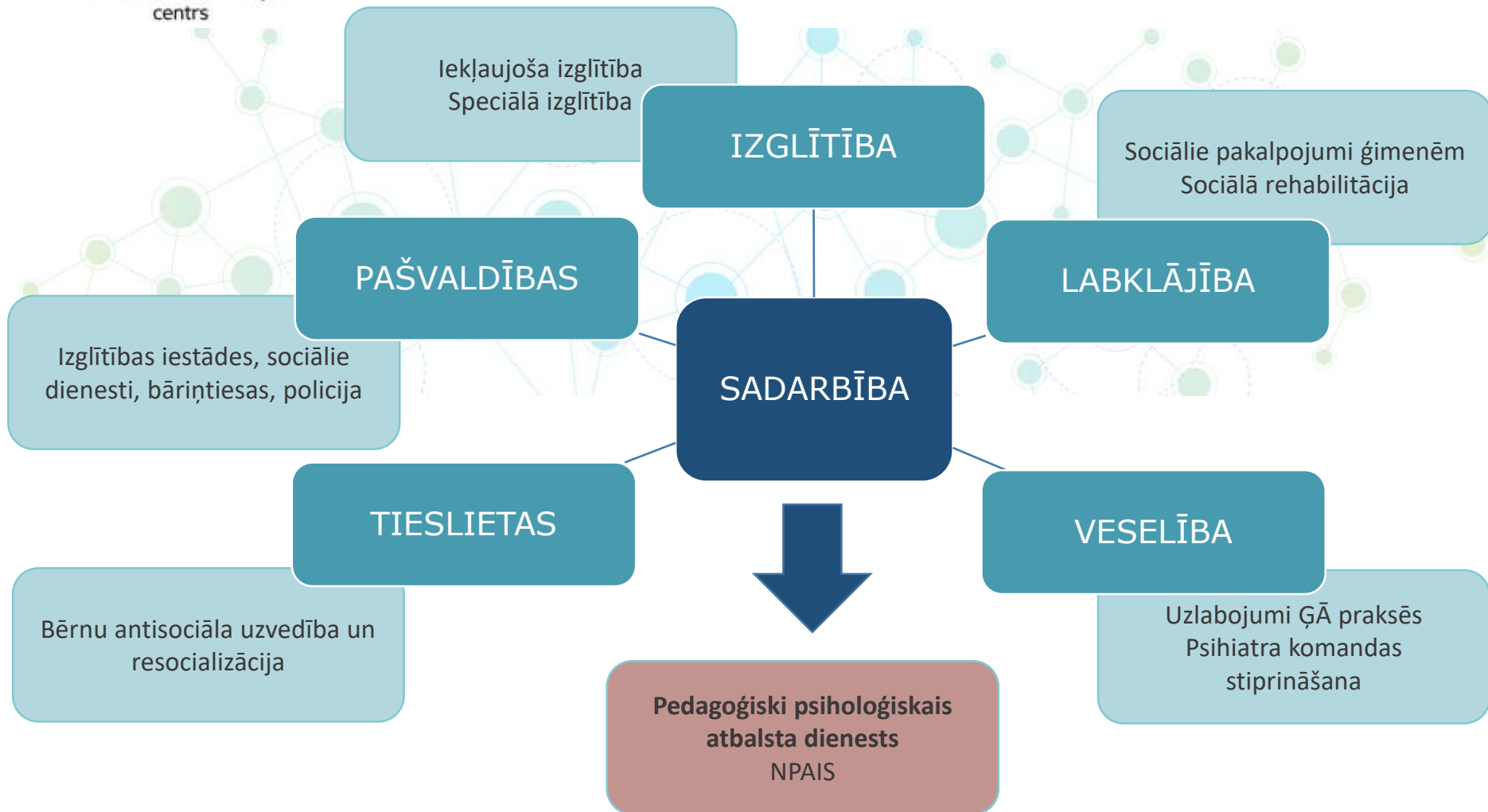
Apmācība

Multiprofesionāla sadarbība

Pārresoru koordinācijas
centrs

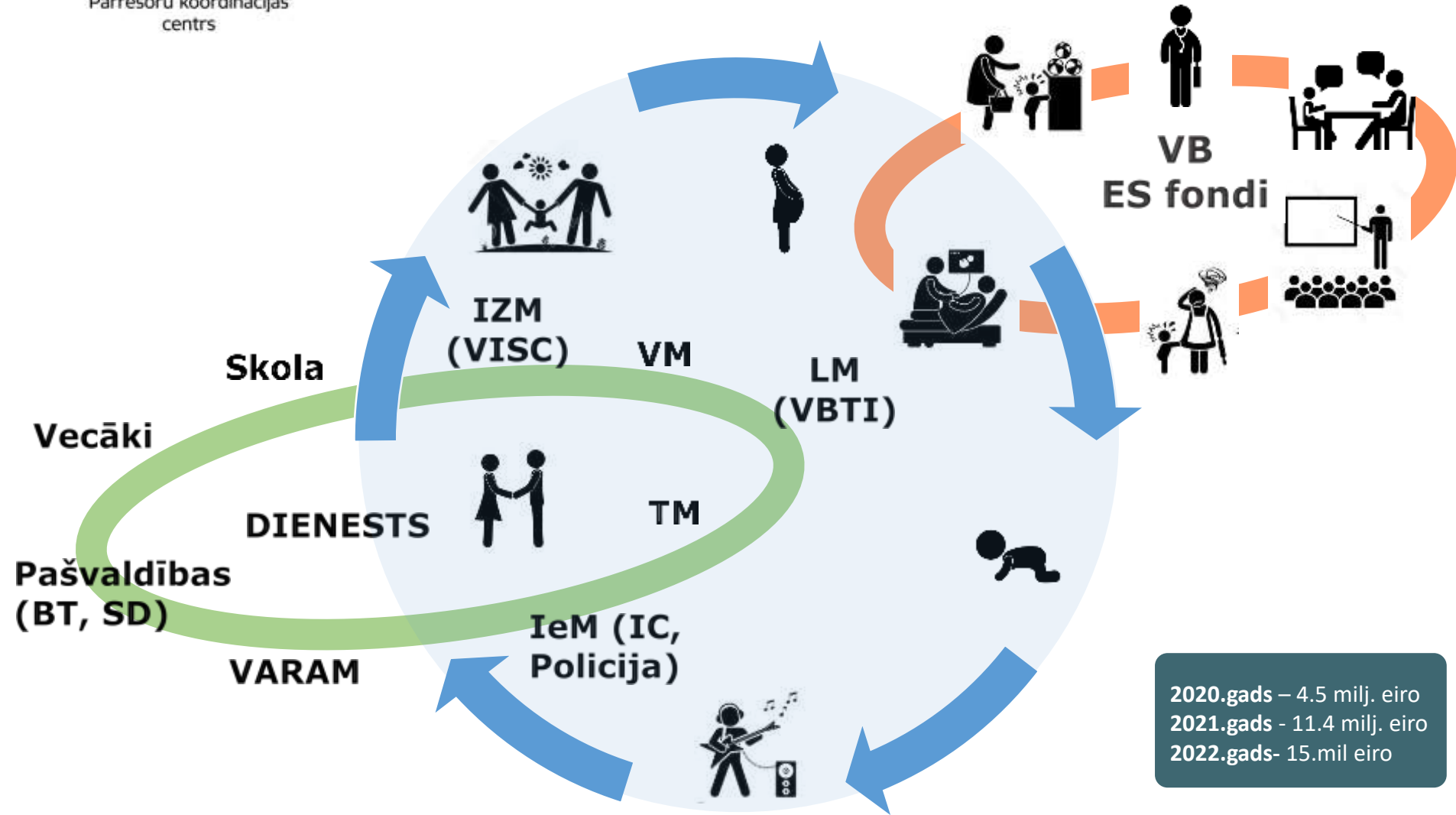
RISINĀJUMU VIRZIENI

SAVSTARPĒJI INTEGRĒTS STARPNOZARU RISINĀJUMS

Pārresoru koordinācijas
centrs

2020.gads – 4.5 milj. eiro
2021.gads - 11.4 milj. eiro
2022.gads- 15.mil eiro

Pārresoru koordinācijas
centrs

JAUNI PAKALPOJUMI

BĒRNIEM UN
JAUNIEŠIEM

- **Agrīnas intervences** bērniem ar psihomotoriem vai psihosociāliem traucējumiem 1,5g.v. un 3g.v.
- **Asistents bērniem** no 1,5 g.v. bez sasaistes ar invaliditātes statusu.
- **Izglītības psihologa** pieejamība pirmskolas vecuma bērniem
- **Multimodālas** programmas bērniem ar uzvedības traucējumiem (STOP 4-7)
- **Sociālo prasmju pilnveide** jauniešiem ar antisociālas uzvedības veidošanās un atkarību veidošanas risku

IESTĀDĒM

- **Supervīzijas** un atbalsta grupas pedagogiem
- Praktiski treniņi pedagogiem
- Metodisks atbalsts policijai, bāriņtiesām, sociālajiem dienestiem
- Sadarbības koordinators ar ārstniecības personām – ģimenes ārstiem un psihietriem

VECĀKIEM UN
ĢIMENĒM

- **Atbalsta grupas** ģimenēm
- **Vecāku prasmju** pilnveide

Pārresoru koordinācijas
centrs

VESELĪBAS PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA UN KVALITĀTE

ĢIMENES ĀRSTA KOMANDAS LOMAS STIPRINĀŠANA

Attīstības novērtēšana ĢĀ praksēs visiem bērniem 1,5 g.v. un atkārtoti 2,5-3 g.v.

- **Klīnisko vadlīniju** bērnu agrīnai funkcionēšanas novērtēšanai aktualizēšana un papildināšana

Patronāža bērniem, vienlaikus veicot vecāku psiholoģiskā stāvokļa un vides apstākļu novērtējumu

- **Metodikas izstrāde**, kā un kādos gadījumos ĢĀ sniedz informāciju sociālam dienestam
- Māsu pakāpeniska iesaiste darbā ar jaunajiem vecākiem un vecāku prasmju uzlabošanā

Profesionālās apmācības ĢĀ komandai psihiskās veselības jautājumos

Pārresoru koordinācijas
centrs

VESELĪBAS PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA UN KVALITĀTE

PSIHIATRA KOMANDAS STIPRINĀŠANA

- Ambulatoro **psihiatrijas centru** attīstība ar multiprofesionālas komandas iesaisti
- **Ambulatoro nemedikamentozo terapiju pieejamība** pacientiem ar psihiskās veselības traucējumiem un atkarību veidošanās risku, psihiatra komandā piesaistot klīnisko psihologu, garīgās veselības aprūpes māsu un funkcionālo speciālistu
- Psiholoģiskais atbalsts **perinatālās aprūpes** centros
- Informatīvi izglītojošas **sabiedrības kampaņas** mazinot psihisko traucējumu stigmatu un skaidrojot procesu atkarības veidošanos un ietekmi
- **Studiju ilguma** bērnu psihiatra specialitātes iegūšanai pārskatīšana, definējot bērnu psihiatriju kā pamatspecialitāti
- Multiprofesionālas komandas **finansējuma kārtības un apmēra** pārskatīšana

Pārresoru koordinācijas
centrs

SPECIĀLĀ IZGLĪTĪBA

SPECIĀLO IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU TĪKLS

Kvalitatīvāka izglītība un veselības stāvoklim atbilstoša izglītība vienuviet

Iekļaujoša izglītība

Skolu tīklu reforma

Uzdevumi:

- Pārskatīt un uzlabot **atbalsta aktivitāšu** klāstu un saturu;
- Uzlabot **uzraudzību** pār speciālo izglītības iestāžu izglītības procesu un atbalsta aktivitāšu nodrošinājumu;
- Uzlabot **finanšu ieguldījumu** uzraudzību;
- Sakārtot speciālo izglītības **iestāžu tīklu**.

Pārresoru koordinācijas
centrs

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

SOCIĀLO FUNKCIJU STIPRINĀŠANA

- **Ģimenes asistents** vecāku prasmju pilnveidei
- Sociālo darbinieku **apmācības**

SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA JAUNIEŠIEM AR ATKARĪBU VEIDOŠANĀS RISKU

Mērķis: uzvedības korekcija t.s. ielu bērniem

- Intensīvs sociālās **rehabilitācijas kurss** (stacionārā)
- Motivējoša ambulatora **psihosociāla programma**
- Ilgstošas **psihoterapeitiskās motivācijas programmas** atjaunošana

Pārresoru koordinācijas
centrs

INFORMĀCIJAS APMAIŅA UN SADARBĪBA

NEPILNGADĪGO PERSONU ATBALSTA INFORMĀCIJAS SISTĒMA, E-VESELĪBA, VIIS

Platforma informācijas apmaiņai starp speciālistiem

- Atbalsta personāls izglītības iestādē
- Pedagoģiski psiholoģiskā atbalsta dienesta speciālisti
- Sociālais dienests
- VBTAI
- Ģimenes ārsts
- Psihiatrs/klīniskais psihologs
- Bāriņtiesa
- Policija

Informācijas apjoms – fiksēts **fakts** par veiktajām psihologa izpētēm, sniegtām speciālistu konsultācijām, intervencēm, **aprakstoša informācija**, kas var noderēt citiem speciālistiem turpmākam darbam ar nepilngadīgo

Diagnozes netiek norādītas!

Pārresoru koordinācijas
centrs

MK ATBALSTS PKC PIEDĀVĀTAJAM RISINĀJUMAM

MK 2019.gada 3. septembra lēmums:

- **Pieņemt zināšanai** iesniegto konceptuālo ziņojumu un atbalstīt Pārresoru koordinācijas centra izstrādāto risinājumu starpnozaru sadarbības un atbalsta sistēmas pilnveidei bērnu attīstības, uzvedības un psihisko traucējumu veidošanās risku mazināšanai.
- Pārresoru koordinācijas centram:
  - kopīgi ar Finanšu ministriju un citām iesaistītajām institūcijām, kā arī pieaicinot nozares nevalstisko organizāciju pārstāvjus, turpināt darbu, **sagatavojot priekšlikumus par publiskā finansējuma piesaistes un pārdales iespējām**, lai īstenotu konceptuālajā ziņojumā minēto un izveidotu pedagoģiski psiholoģiskā atbalsta dienestu;
  - **2.2. līdz 2020.gada 1.martam** iesniegt jautājumu atkārtotai izskatīšanai Ministru kabinetā.

Pārresoru koordinācijas
centrs

TURPMAKIE DARBI

- Priekšlikumi par publiskā finansējuma piesaistes un pārdales iespējām (visas iesaistītās puses)
- Vadības grupas izveide rīcības plāna ieviešanai (PKC)
- Dienesta izveide – 10 struktūrvienības (PKC)
- Pilnveidots Bērnu tiesību aizsardzības likums (TM)
- Vienota integrēta informatīvā sistēma (NPAIS) (LM; IEM IC)
- Speciālo izglītības iestāžu optimizēšana (IZM)
- ES fondu plānošana prevencijas sistēmas stiprināšanai (veselības, labklājības, izglītības un bērnu tiesību aizsardzības jomā)
- **Bērnu tiesību aizsardzības un prevencijas sistēmas reforma (TM, LM)**

Pārresoru koordinācijas
centrs

KO SAGAI DĀM NO IZMAIŅĀM BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS LIKUMĀ?

IESTĀŽU
KOMPETENCE
(T.SK.,
DIENESTA)

- Pārskatām likumā nostiprināto iestāžu kompetenci **(13 minētas likumā, pārējās citos likumos!)**
- Nostiprinām Pedagoģiski psiholoģisko atbalsta dienesta kompetenci

SADARBĪBAS
PLATFORMA
(NPAIS)

- Pārskatām NPAIS saturu **(LM izveidotās DG ietvaros jāstrādā paralēli)**
- Pārskatām iestāžu atbildību lietot un uzturēt NPAIS (16 kategorijas!)

PREVENCIJAS
SISTĒMAS
REFORMA

- Pieejas maiņa, **kā valsts reaģē uz bērna veiktu likumpārkāpumu** – no tradicionālās sodīšanas sistēmas uz resocializāciju jeb rīcības ceļoņu izpēti un uzvedības korekciju **(IX. nodaļa jaunā redakcijā!)**

RISINĀJUMS RASTS SADARBOJOTIES

Pārresoru koordinācijas
centrs

RĪGAS DOME

Latvijas Pašvaldību
savienība

Tieslietu ministrija

Valsts bērnu tiesību
aizsardzības inspekcija

LĀZA Latviešu Ārstu un Zobārstu Apvienība
The Latvian Medical and Dental Association

Visiem spēkiem varam cīnīties ar šo slimību, kas ir mūsu valsts drauds, ar to saistīto izglītību un sadarbību.

Latvijas Ārstu biedrība

Labklājības ministrija

Slimību profilakses un
kontroles centrs

ĢIMENES ATTĪSTĪBAS UN VĒRTĪBĀS CENTRS
ALISE

LATVIJAS
PSIHIATRU
ASOCIĀCIJA

Veselības ministrija

Latvijas Klīnisko psihologu asociācija

Valsts izglītības satura centrs

Iekšlietu ministrijas
Informācijas centrs

Latvijas Ģimenes ārstu asociācija

Iekšlietu ministrija

Izglītības un zinātnes ministrija

Pārresoru koordinācijas
centrs

Ar atbildību par Latvijas nākotni!

www.pkc.gov.lv

@LVnakotne